

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 32¹ STRAIPSNIO 4 DALIES PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1905“ PROJEKTO**

(TOLIAU – PROJEKTAS)

(TAP NR. 22-2066); TAIS NR. 22-15670(2))

2022-11-30 Nr. NV-3434

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą – iš esmės pritarti Seimo nario Romualdo Vaitkaus pateiktam Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 321 straipsnio 4 dalies pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1905 (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti.

Įstatymo projekto tikslas – išplėsti savivaldybių įgaliojimus savarankiškai ir savalaikiai imtis reikalingų priemonių užtikrinant gerą aplinkos būklę ir gyventojų saugumą savo administruojamoje teritorijoje.

3. Dabartinė situacija.

- Šiuo metu atvejais, kai padaręs žalą asmuo nėra nustatytas arba, kai atsakingas už žalą aplinkai asmuo netaiko žalos aplinkai prevencijos ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių, nevykdo būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą ir (arba) valstybės įgaliotos institucijos pagal kompetenciją pačios ar per trečiuosius asmenis vykdo būtinas priemones;
- Nėra teisės akto apibrėžiančio „valstybės įgaliotos institucijos“ sąvokos ar įgaliojančio atskiras institucijas organizuoti žalos aplinkai prevencijos ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimą, todėl kiekvienu konkrečiu taršos atveju nesant žalą padariusio asmens ar jam nevykdant būtinų priemonių, yra gaišamas laikas siekiant nustatyti atsakingą instituciją, taip neužtikrinant operatyvaus reagavimo į žalos aplinkai valdymą.

4. Projekto esmė: siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui (siekiama nustatyti aiškią pareigą savivaldybių įgaliotoms institucijoms organizuoti būtinų aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimą, jeigu to laiku nepadaro žalą padaręs asmuo), tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

- Su žala aplinkai susijusių įvykių pirminio suvaldymo procesai pakankamai aiškiai reglamentuoti¹, tačiau problemų kyla siekiant efektyviai pašalinti žalos aplinkai padarinius (atkurti pažeistą aplinką). Šioje srityje funkcijos aiškiai neatskirtos, todėl dažnai kyla tarpinstitucinių ginčų, stringa šių padarinių valdymo procesai. Atsižvelgiant tai, siūlytina teršalų ir (arba) kitokių žalą aplinkai darančių veiksnių skubios kontrolės, sulaikymo, pašalinimo ar kitokio valdymo reglamentavimo nekeisti (palikti prievolę savivaldybių institucijoms ar kitoms valstybės įgaliotoms institucijoms pagal kompetenciją pačioms ar per trečiuosius asmenis vykdyti būtinus veiksmus), tačiau pritarti projekto iniciatorių siūlymui nustatyti aiškią pareigą savivaldybių institucijoms, kurios, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi, vykdo

¹ Daugelio su žala aplinkai susijusių įvykių valdymą su išlyga galima suskirstyti į du etapus: operatyvus įvykio likvidavimas (žalą darančių veiksnių nutraukimas) ir pažeistos aplinkos atkūrimas (įvykio padarinių likvidavimas). Žalą aplinkai darančių įvykių pirminis likvidavimas ir (ar) valdymas, atsižvelgiant į jų pobūdį (gairas, statinio griūtis, laivo avarija ar kitoks jūros užteršimas, avarija kelyje, technologinė pramonės įrenginio avarija ir pan.) ir mastą (ar atitinka ekstremalaus įvykio kriterijus) reglamentuojamas ir kituose įstatymuose, pvz., Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymas, pagal kuriuos pirminiame likvidavimo etape, be ūkio subjektų ir savivaldybių institucijų, dalyvauja ir įgaliotos valstybės institucijos, pvz., Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kariuomenė ir pan.

aplinkos apsaugos valdymą savivaldybių teritorijose, organizuoti būtinų aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimą, jeigu to laiku nepadaro žalą padaręs subjektas;

- Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad savivaldybės ar valstybės įgaliotos institucijos taiko žalos aplinkai prevencijos priemones, būtinus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą ir (arba) aplinkos atkūrimo priemones, kai ūkio subjektas nevykdo 32¹ straipsnyje nustatytų pareigų, neprivalo atlyginti žalos aplinkai prevencijos ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų ar atsakingas už žalą aplinkai asmuo nenustatytas, tačiau praktikoje pasitaiko situacijų, kai žalą padariusio asmens nėra, pvz., ūkio subjektas pasibaigęs ar fizinis asmuo miręs. **Atsižvelgiant į tai, siūlytina projektą papildyti įrašant šias aplinkybes į keičiamą Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 4 dalį;**
- Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 3 dalies 5 punkte nurodyta, kad Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija bet kuriuo momentu turi teisę ir pareigą pati imtis būtinų žalos aplinkai prevencijos priemonių, būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių šio straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais. Tačiau esant Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 3 dalies 5 punkte nurodytoms aplinkybėms, vadovaujantis Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 4 dalimi, savivaldybės ir (arba) valstybės įgaliotos institucijos pagal kompetenciją pačios ar per trečiuosius asmenis taiko būtinąs priemones. Siekiant Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatų suderinamumo, siūlytina pakeisti Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 3 dalies 5 punktą numatant, kad Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija informuoja savivaldybės ir (arba) valstybės instituciją pagal kompetenciją apie būtinybę taikyti Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 4 dalyje nurodytas priemones.

5. Derinimas:

- Projektas suderintas su Krašto apsaugos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentu;
- Iš esmės atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas ir siūlymus, išskyrus apie finansavimą. LSA, Vidaus reikalų ministerijos, Teisingumo ministerijos teikti siūlymai dėl finansavimo aptariami derinimo pažymoje;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė (toliau – Teisės grupė) 2022 m. lapkričio 29 d. pateikė išvadą Nr. NV-3418 (toliau – išvada) su pastabomis ir pasiūlymais Projektui.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – tiesiogiai neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (III dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37052098780; +37066842074, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt